

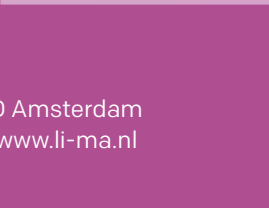
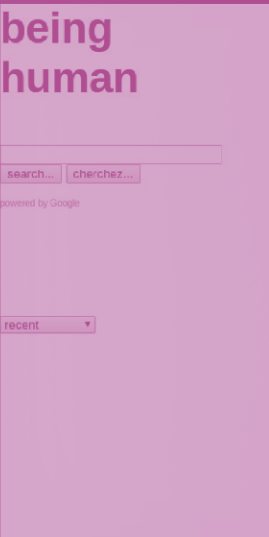
LIMA

Jaarverslag 2019

- My name is Marjolotta
- I live in Amsterdam
- I am nearly 30 years old
- I am an artist
- My 1st love is you?
- In six months moved on fiancée
- My next mood is... (relief)

I was walking down the path the other day in my favorite park, Heermeerd. As I walked over the bridge I looked down and saw a dead bird. It was a white fisher. I ran down to examine. It was so sad about this bird so I thought there is only one remedy.....

INHOUDSOPGAVE

4 LIMA JAARVERSLAG 2019

5 DISTRIBUTIE | COLLECTIE | PRESENTATIE

- 6 Nieuw in distributie
- 7 Presentaties eigen collectie
- 10 Social Capital West
- 12 Cultural Matter
- 12 Nieuwe technologieën en modellen voor distributie

13 CONSERVERING EN ONDERZOEK

- 15 ArtHost
- 15 NDE onderzoek ism Beeld en Geluid naar de opslag van software
- 16 NDE onderzoek naar kennisoverdracht conservering Digitale Kunst
- 17 Canon van de Nederlandse digitale kunst

22 KENNISOVERDRACHT EN EDUCATIE

- 22 Symposium Transformation Digital Art
- 23 Lessen, workshops, ontwikkeling

24 SAMENWERKING

25 PUBLICITEIT

28 BEREIK

- 29 LIMA online kanalen

31 BEDRIJFSVOERING EN FINANCIËN

34 TOEKOMST

36 BIJLAGEN

- 37 JAARREKENING
- 38 LIMA ACTIVITEITENOVERZICHT
- 42 NIEUWE WERKEN IN DISTRIBUTIE
- 43 DISTRIBUTIEOVERZICHT
- 48 FONDSSEN
- 49 CONSERVERINGSPARTNERS

LIMA is het Nederlandse platform voor mediakunst. Mediakunst is beeldende kunst op het snijvlak van creatieve industrie, podiumkunsten, film en fotografie. De steeds nieuwe, al dan niet interactieve of participatieve, verschijningsvormen - zoals performances, video- en geluids- kunstwerken, installaties, software based, net art en VR - vormen samen de mediakunst, ook vaak digitale kunst genoemd. LIMA presenteert, distribueert en conserveert mediakunst in al haar verschijningsvormen. De permanente veranderlijkheid van technieken, tools en distributieplatformen maakt dat onderzoek en ontwikkeling centraal staan. LIMA toont en bevraagt nieuwe technologieën, wetenschap, cultuur en digitale kunst, reflecteert op de discipline en haar positie in de maatschappij. Daarbij staan de kunstenaars centraal.

Uitwisseling, programmering en circulatie van bestaande en nieuw geproduceerde kunstwerken brengen de kunstenaars en de discipline verder en zijn noodzakelijk voor een goed functionerend ecosysteem. LIMA onderzoekt wat door digitale ontwikkelingen aangestuurde veranderingen betekenen op het gebied van creatie, presentatie en duurzaamheid en ontwikkelt diensten en kennis. Zodat de hedendaagse innovatieve werken niet alleen nu maar ook in de toekomst vertoont kunnen worden.

In dit jaarverslag doen we verslag van de belangrijkste ontwikkelingen in het afgelopen jaar. We zijn trots op wat we hebben bereikt en hebben de ambitie om de digitale kunst, digital preservation en LIMA verder te ontwikkelen.

Gaby Wijers
directeur/bestuurder
Amsterdam, maart 2020

LIMA JAARVERSLAG 2019

Digitale kunst is een spannende en kwetsbare vorm van beeldende kunst. Interessant vanwege het innovatieve en verbindende karakter en uitdagend omdat technieken, praktijken en (distributie) platformen maar ook publiek volop in ontwikkeling zijn.

Digitale kunst en haar voorloper mediakunst zijn divers. Mediakunstenars werken interdisciplinair en internationaal, in een veelheid aan manifestaties; maken hun eigen tools of schrijven software; zoeken de grenzen van het technisch haalbare op; maken continu gebruik van veelbelovende nieuwe technologieën, platformen en vernieuwende praktijken. Zij gaan in op de complexiteiten van ons bestaan en onze technologische toekomst en verbeelden de dynamiek van media en communicatie. Mediakunstenars signaleren, verklaren en/of verbinden de historie van het veld met de tradities van kunst, media en samenleving. Zij leveren een belangrijke bijdrage aan de vernieuwing door het aanzwengelen van maatschappelijke issues en door de kritische blik op digitalisering en medialisering van deze maatschappij.

Digitale kunst wordt in Nederland op diverse plekken geproduceerd en gepresenteerd, echter de toegankelijkheid van deze innovatieve digitale werken is in gevaar; toegankelijkheid voor reflectie en debat alsook voor de verbinding met een groter publiek. Alle gebruikte analoge, gedigitaliseerde en born digital formaten, dragers, hard- en software, technologieën verouderen snel. Dat maakt digitale kunst buitengewoon kwetsbaar en al snel niet meer te ervaren of te begrijpen. Digitale kunst heeft nadrukkelijk specialistische kennis en een eigen platform nodig. Een plek waar nieuwe technologieën, wetenschap, cultuur en kunst worden getoond, waar alternatieven worden ontwikkeld, waar wordt gereflecteerd op het veld en de positie ervan in de maatschappij. Een plek waar wordt gearhiveerd en geconserveerd en de kunstwerken en hun context toegankelijk wordt gemaakt en gehouden. Als dat niet gebeurt kan mediakunst niet meer getoond worden aan het publiek, kunnen kunstenaars niet meer voort gaan op het werk van hun voorgangers, en is mediakunst niet langer beschikbaar voor onderwijs en onderzoek.

Daarom is LIMA **distributeur** en zet zich in voor de selectie en promotie van talent door digitale kunstwerken en kunstenaars wereldwijd te distribueren, te presenteren en met kennis te ondersteunen. Als **ontwikkelinstelling en kenniscentrum** speelt LIMA een rol als pleit-

bezorger en stimulator. Daarom beheert LIMA hét digitaal depot voor mediakunst in Nederland en is toonaangevend in ontwikkeling en onderzoek voor de conservering en archivering van van mediakunst. Zo zorgen wij voor beheer, behoud en (toekomstige) toegankelijkheid van de Nederlandse collectie innovatieve mediakunstwerken en zetten de legacy van Montevideo /Time Based Arts en het NIMk (1978-2012) voort.

De onderzoeks -en programma activiteiten van LIMA werden in 2019 ondersteund door het meerjarig programma van het Stimuleringsfonds voor de Creatieve Industrie. Ontwikkeling van de organisatie en bedrijfsvoering werd meerjarig ondersteund door het Amsterdams Fonds voor de Kunst. LIMA is hen dankbaar voor het vertrouwen en de financiële bijdrage voor 2019.

DISTRIBUTIE | COLLECTIE | PRESENTATIE

Distributie zorgt voor alternatieve en innovatieve structuren voor ontwikkeling, presentatie en verkoop. Door continu nieuw werk en nieuwe makers in distributie te nemen, te presenteren en in contact te brengen met ons netwerk steunt LIMA opkomend en veelbelovend talent, geeft hen een podium, publieke bekendheid, een inkomen en ondersteunt hun talentontwikkeling. Door de kunstwerken voor iedereen (fysiek en online) toegankelijk te houden - voorbij de eerste vertoningen na productie en première - blijven de kunstwerken nu en in de toekomst in circulatie en zichtbaar. Als distributeur is LIMA een belangrijke schakel tussen kunstenaar, presentatieplekken en publiek. Daarmee staat LIMA midden in de praktijk en vervult een belangrijke ambassadeursfunctie voor mediakunstenars die in Nederland werken of gewerkt hebben.

LIMA presenteert, distribueert en conserveert de werken van opkomende en veelbelovend talent. Waardoor er een unieke collectie wordt opgebouwd, nieuwe vormen van mediakunst aan de collectie worden toegevoegd en het werk van toonaangevende mediakunstenars wordt behouden. Variërend van vroege experimenten in de jaren 1970 tot recente producties van bekende kunstenaars en aanstormend talent. LIMA's collectie weerspiegelt de beeldende kunst en digitale cultuur van heden en verleden en bevat vele werken van toonaangevende mediakunstenars als **The Vasulka's, Johan Grimonprez, Lernert & Sander, Simone C. Niquille, Zeno van den Broek, Broersen**

en Lukacs, Julika Rudelius, Melanie Bonajo en Samira Elagoz onder andere. LIMA richt zich op hedendaagse beeldend kunstenaars die zich kwalitatief, inhoudelijk en conceptueel onderscheiden. Hun werk is opmerkelijker dan ooit, juist nu de explosieve ontwikkelingen van de nieuwe en sociale media traditionele waarden op hun kop zetten. De aandacht gaat daarbij vooral uit naar mediakunst, AV performances en digitale kunstwerken met nieuwe digitale concepten.

LIMA is geen eigenaar van deze werken, maar beheert en vertoont ze in naam van de kunstenaar. LIMA vertegenwoordigt een diversiteit aan kunstenaars van wie het werk samen de collectie vormt. Deze met zorg geselecteerde kunstwerken worden door LIMA gepresenteerd en geconserveerd in opdracht van de kunstenaars. Collectie en archief zijn een cruciale bron voor de (toekomstige) geschiedschrijving van de (Nederlandse) mediakunst.

Nieuw in distributie

In 2019 zijn veel kunstenaars uit verschillende disciplines ondersteund bij de ontwikkeling, presentatie en distributie van nieuw werk. LIMA heeft in dit jaar 20 nieuwe werken van 12 kunstenaars/collectieven in distributie genomen (zie bijlage).

Kristiina Koskentola, Arthur Kleinjan en Maria Molina Peiró zijn de nieuwe kunstenaars die in 2019 opgenomen werden in onze distributie activiteiten en service.

De nieuwe werken werden beschreven, verduurzaamd en een promotieplan werd uitgewerkt. De titels zijn internationaal op de markt gebracht en aangeboden. De werken zijn in 2019 verschillende malen door LIMA vertoond, zowel bij LIMA zelf als op toonaangevende internationale festivals.

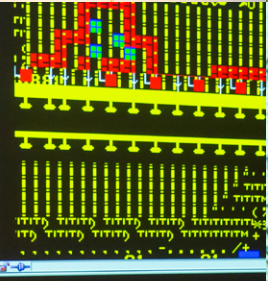
We zijn er trots op in 2019 weer meer dan 350 vertoningen wereldwijd op film- en mediakunst festivals, en tentoonstellingen in musea, universiteiten en vele andere locaties gerealiseerd te hebben, daarmee maken wij het mogelijk dat meer dan 2.500.000 bezoekers per jaar onze werken kunnen ervaren. Een aanzienlijke prestatie gestoeld op een wereldwijd netwerk en expertise. Nieuwe kunstwerken en jonge makers worden veelal op festivals als *IFFR*, Rotterdam, *IMPAKT* Utrecht, of *NEMAF*, Seoul vertoond, en gerenommeerd toptalent op overzichtstentoonstellingen (zie bijlage).

Presentaties eigen collectie

Zonder presentatie geen zichtbaarheid en bekendheid voor digitale kunst. LIMA zet zich actief in voor de presentatie van haar collectie en toonaangevende digitale werken. Een kleine selectie van onze activiteiten op dat gebied:

Aan het begin en eind van 2019 lag de focus op de presentatie van **nieuw werk**. In twee avondprogramma's, samengesteld door curatoren **Sanneke Huisman** en **Theus Zwakhals**, werd het nieuwe werk van kunstenaars uit de collectie van LIMA vertoond. Op 2 februari 2019 werk van **Daniel Jacoby, Arthur Kleinjan, Marina Molina Peiró** en **Donna Verheijden** en op 15 december 2019 de van **Nan Wang, Zeno van den Broek, Mark IJzerman** en **Sébastien Robert**.

As Above, So Below van **Mark IJzerman** en **Sébastien Robert** ging op 15 december 2019 in pre-premiere. Zij brengen life verschillende manieren van visualiseren samen met sonische verkenningen van de regio La Araucanía in het zuiden van centraal Chili. De interactie tussen geluid, licht en het fysiologische effect op het lichaam staan in hun werk centraal. *As Above, So Below* richt zich specifiek op het onderzoek naar de manier waarop we onze ecologie en atmosfeer ervaren en ermee omgaan. Het werk geeft een impressie van de krimpende hoeveelheid bos en biodiversiteit in La Araucanía, waar de inheemse Mapuche ongeveer een derde van de totale bevolking uitmaken. Mapuche-activisten zouden gewassen verbranden, wegen blokkeren en bossen in brand steken bij een aanval op de grote bedrijven die hun voorouderlijke land in de afgelopen 50 jaar hebben overgenomen. Terwijl de bossen in Chili toenemen, zijn dit meestal genetisch gemanipuleerde bomen bedoeld voor de houtindustrie, met bossen die speciaal zijn gekweekt voor papierproductie en hout. Het werk kwam tot stand tijdens een residency in Chili, Valley of the Possible and Crossing Parallels met steun van AFK. In hetzelfde programma presenteerde **Zeno van den Broek** zijn concept voor *Forming Folds* (2020), een audiovisuele installatie gericht op de relatie tussen de digitale perceptie en onze ruimtelijke perceptie met steun van het Mondriaan fonds. **Mark IJzerman** en **Sébastien Robert** en **Zeno van den Broek** maken nieuw werk in verschillende manifestaties zoals live AV, video, installatie en online albums in het kader van onze onderzoeksprojecten. Voor deze werken is LIMA opdrachtgever voor productie, presentatie(s) en distributie. De werken worden als case studie ingezet voor documentatie (van het creatieve proces) en om nieuwe vormen van distributie te kunnen onderzoeken en te modelleren.

20 February
NEW WORK

Het programma Cultural Matter ging in september 2019 weer van start. In de tussentijd werd de gallery ruimte ingezet voor tentoonstellingen van het werk van **Zeno van den Broek**, **Samira Elagoz** en **Lyubov Matyunina**.

In samenwerking met Stichting Polderlicht werden opnieuw drie *Vari-scoop* avonden met video- en geluidskunst georganiseerd bij Jungle Amsterdam met een grote variatie aan thema's, stijlen en werkwijzen. Van minimale zwart-wit animaties, digitale beeldmanipulaties en overdonderende kleurexperimenten tot gefilmde performances en artistieke documentaires.

In samenwerking met Creative Coding Utrecht, werden werken van **Mark Bain**, **Martijn van Boven**, **Livinus & Jeep van de Bundt**, **Bas van Koolwijk** en **The Vasulka's** geselecteerd en gepresenteerd op *ART MACHINES*.

Social Capital West

Het publieke domein komt door gentrificatie steeds verder onder druk te staan. Hoe kunnen we, ondanks regelgeving, monocultuur en vermarkting, de openbare ruimte nog blijven zien als plek voor verbeelding en avontuur? Om deze vraag het hoofd te bieden heeft LIMA in samenwerking met TAAK het project Social Capital geïnitieerd. Social Capital bestaat uit interventies, presentaties, workshops, performances, video's en installaties, geprogrammeerd op onverwachte locaties in verschillende stadsdelen in Amsterdam. Deze kunstwerken en activiteiten leveren onverwachte confrontaties, verwondering en ontmoetingen op. Op 23 mei 2019 startte in Amsterdam-West het tweede deel van Social Capital. Aan dit programma, gezamenlijk ontwikkeld door TAAK en LIMA, namen deel: **Julika Rudelius**, **Lyubov Matyunina**, **Tao G. Vrhovec Sambolec** in samenwerking met **DNK Ensemble** en **bart en klaar**. Op verschillende locaties in Amsterdam-West, vonden (geluids)performances plaats en waren er video-installaties te zien waarmee deze kunstenaars reageerden op de veranderingen in hun directe omgeving. Het project van **Julika Rudelius** vond plaats in *De Hallen*, tot 1996 in gebruik door het Gemeentevervoerbedrijf Amsterdam en sinds 2014 omgevormd tot hub voor film, horeca, cultuur en winkelen. De oude fietsenmaker, een sociale werkplaats, en de bibliotheek huizen er ook. **Lyubov Matyunina** hield haar presentatie in de *Broedplaats HW10*, een wijkonderneming op initiatief van kunstenaars uit de buurt voor aanstormend talent en sociale initiatieven. Het rondetafelgesprek vond bij LIMA plaats, gevestigd in LAB111, een monumentaal voormalig pathologisch-anatomisch laboratorium in

Amsterdam Oud-West. Tot slot vond een geluidspresentatie van **DNK Ensemble** plaats in de openbare ruimte van het *Wilhelmina Gasthuis-Terrein*, in de Pesthuislaan.

De vraag hoe kunst en kunstenaars zich verhouden tot de ver(der)gaande gentrificatie van de stad werd door de verschillende kunstenaars heel verschillend beantwoord. Julika Rudelius maakte haar werk in en met de buurt, door van oudsher woonachtige, 'oorspronkelijke buurtbewoners', als paradijsvogels op te voeren in hun eigen wijk. Op subtiele wijze laat ze ons naar de veranderende buurt en haar bewoners kijken. Eerder poëtisch dan activistisch. Lyubov Matyunina's werk daarentegen is direct, minst subtiel, meest kritisch, en misschien ook wel minst hoopvol. De kunstenaars, beleidsbepalers, onderzoekers, kunstinitiatieven en broedplaatsen in Amsterdam die zij bezocht voor haar creatieve documentaire-serie (Noord, Centrum en West), maken vooral één ding duidelijk: "Kunstenaars worden aanvankelijk met open armen ontvangen in een achtergebleven gebied, zodra zij voor toegevoegde waarde hebben gezorgd en het gebied interessant wordt voor investeerders en ontwikkelaars, moeten zij spoedig het veld ruimen." Hoe het werkt wordt duidelijk, of er iets aan te doen is blijft problematisch. Haar werken 'I am a tool of gentrification Noord & West' kunnen dienen als inleiding voor ieder gesprek over de gentrificatie van de stad en haar gevolgen. Een prachtig subtiel antwoord vormde misschien wel de afsluitende performance van **Tao G. Vrhovec Sambolec** in samenwerking met **DNK Ensemble**: bewoners/muzikanten uit de buurt die gezamenlijk de noot A speelden, en toevallige passanten die zachtjes begonnen mee te neuriën. Verstild, sereen, maar ook illustratief voor het feit dat kunst een onmisbaar onderdeel vormt van de sociale cohesie in de stad.

Changeroom van **Julika Rudelius**, *I am a tool of Gentrification West* van **Lyubov Matyunina**, *Tuning In – the neighbourhood* van **Tao G. Vrhovec Sambolec** in samenwerking met **DNK Ensemble** e.a. werden door LIMA geproduceerd.

Cultural Matter

Na de zomer werd de 2e serie van Cultural Matter gestart. Met dit programma wil LIMA de tentoonstelling en interpretatie van digitale kunst bevorderen. Digitale kunst vraagt om een aanpak waarin interpretatie van heden en verleden elkaar versterken en beïnvloeden. LIMA heeft een signalerende rol en ziet het als haar taak relevante digitale kunstwerken in een juiste context te plaatsen. Met Cultural Matter biedt

LIMA een platform voor de internationale discussie rond de betekenis van digitale kunst. In 2019 werden twee digitale werken, uit een serie van zes, van gerenommeerde kunstenaars tentoongesteld met een dubbele impact. Het zijn ieder voor zich toonaangevende werken die bovendien samen een sterk en compleet beeld geven van de verschillende manieren waarop de materiele realisatie van digitaal werk een duurzaam thema is geworden in de beeldende kunst. De werken zijn geselecteerd om individuele artistieke kwaliteit en geven collectief een overzicht, een dwarsdoorsnede, van wat het veld te bieden heeft. De geselecteerde kunstwerken bevragen de posities van eigendom en materiaal en nemen stelling ten opzichte van de kunstgeschiedenis. In een solotentoonstelling en twee hieraan gelieerde avondprogramma's worden van ieder werk al deze aspecten belicht. Sanneke Huisman werkt hierbij nauw samen met Jan Robert Leegte.

The Fear Of Missing Out **Jonas Lund**: September 18 - October 30, 2019
18-9-2019 Jonas Lund in gesprek met Florian Cramer
16-10-2019 Gijs van Oenen
Max Payne Cheats Only **JODI**: 20 november 2019 - 8 januari 2020
20-11-2019 JODI in gesprek met Robert Sakrowski
18-12-2019 Jan Robert Leegte

Nieuwe technologieën en modellen voor distributie

In 2019 startte het onderzoeksproject Digital Art Distribution met als doel de actuele staat van distributie in kaart te brengen, modellen te onderzoeken, te analyseren en te beoordelen. Projectmanager en onderzoeker **Rachel Somers Miles** zette de strategie en planning op voordat zij met zwangerschapsverlof ging. Onderzoeksstagiair **Stefan Glowacki** begon zijn onderzoek met als focus software-gebaseerde installaties, live mediaprestaties en net art. In 2019 zijn de eerste interviews afgenomen met o.m. distributeurs LUX (Londen), Vtape (Toronto) en AV-arkki (Finland); kunstenaars Donna Verheijden, Olia Lialina en Harm van den Dorpel; Upstream (Amsterdam), FACT (Liverpool) en C3 (Boedapest). LIMA werkt ook samen met het distributie- en productieproject On & For (Brussel) en BAU (Amsterdam - dans- en performanceplatform), om inzichten uit te wisselen over de belangrijkste vragen die gesteld worden over de hedendaagse distributie. Twee live AV-performances dienen als casestudie voor mogelijke, nieuwe distributiewijzen.

CONSERVERING EN ONDERZOEK

Conservering van mediakunst, digital preservation, vraagt om het continu ontwikkelen van nieuwe c.q. alternatieve methoden, strategieën en inzichten. Digital preservation is internationaal een jonge discipline en volop in ontwikkeling. Mediakunstenaars maken gebruik van steeds andere, nieuwe technologieën om zich uit te drukken en hun publiek te bereiken. Deze technologieën veranderen en verouderen snel: om digitale werken te bekijken, te beleven en te beoordelen moet de juiste hardware en software beschikbaar zijn, en is interactie op inhoud of als actieve participatie en co-creatie van belang. Zonder de juiste zorg is de consequentie dat veel mediakunst verloren gaat. De conservering is tijdrovend, vraagt om specifieke expertise en maatwerk. Dit is fundamenteel anders dan bij film of audiovisuele archieven: het gaat bij LIMA om de conservering van kunstwerken.

LIMA zet zich in voor het behoud van mediakunst door de vertaalslag mogelijk te maken naar de huidige tijd en (toekomstige) techniek. Dat doen we met een interdisciplinaire aanpak: op het snijvlak van beeldende kunst, film, fotografie, en digitale-cultuur, worden theorie en praktijk met elkaar verbonden. Het betreft videokunstwerken, performances, media installaties, netart en software based werken.

Ook in 2019 ondersteunde LIMA kunstenaars, musea, galeries, bedrijfscollecties en privéverzamelaars bij de vertoning en conservering van hun media kunstwerken. Daarvan maken instellingen in heel Nederland en daarbuiten gebruik. LIMA beheert op dit moment de collecties van bijna 40 instellingen en particulieren. Dit houdt in dat continue nieuwe werken worden ingenomen, onderzocht, beschreven en duurzaam opgeslagen. De collecties zijn verantwoordelijk voor de beschrijving en typering, LIMA voor de kwaliteitscontrole, opslag, verduurzaming, uitlevering en anticipatie op toekomstige technische veranderingen. Ook worden zij desgevraagd begeleid bij aankoop en contract beslissingen. Uit de aanwezige collectie worden de werken telkens op het geëigende formaat ter beschikking gesteld voor vertoning waarbij zij ook technisch en inhoudelijk ondersteund worden. Ook **de Rijkscollectie** (RCE Amersfoort), **Stedelijk Museum Amsterdam**, **De Appel**, de **Rijks-** en **Gerrit Rietveld Academie** (Amsterdam), **Bon- nefanten Museum** (Maastricht), **Kunstcollectie Rabobank**, **Centraal Museum** (Utrecht), **Museum Boijmans van Beuningen** (Rotterdam) en ruim 30 anderen besteden het beheer en behoud van hun mediakunstwerken uit bij LIMA. In samenwerking met kunstenaars en

collecties: ontwikkelen we nieuwe standaarden en alternatieven, en reflecteren we op onze jonge hybride discipline, ons vak en professie. De infrastructuur, kennis en diensten worden door de afnemers betaald. Voor de opslagdiensten zijn langdurige contracten afgesloten, waardoor continuïteit mogelijk is.

In 2019 zijn 51 werken van 28 kunstenaars voor 6 collecties geconserveerd en 50 werken voor 9 instellingen uitgeleverd voor vertoning.

Een paar voorbeelden:

1. In juli 2018 wonnen VR-kunstenaar **Justin Zijlstra**, ATRIA en de Openbare Bibliotheek Amsterdam (OBA) de Fieldlab Virtual Worlds-pitch met het voorstel voor 100 jaar Vrouwenkiesrecht Virtual Reality Experience. Voorwaarde was duurzame opslag. LIMA was in 2019 de enige instellingen in Nederland die dit aan kon bieden.
2. In december 2016 kochten het Stedelijk Museum Amsterdam en MOTI digitale kunstwerken aan waaronder de participatieve website Mouchette van **Martine Neddham** uit 1996. In samenwerking met LIMA wordt onderzocht waar het werk uit bestaat, welke manifestatie is aangekocht en hoe dit digitale kunstwerk geconserveerd kan worden.
3. Op basis van casestudies en in samenwerking met kunstenaars werden tools en diensten ontwikkeld, die internationaal als voorbeeldstellend worden ontvangen. Zoals de ontwikkeling van scripts en tools voor de opslag van complexe veranderlijk digitale werken met de nadruk op net art (**Constant Dullaart & Rhizome**, ArtHost)
4. Deze en andere cases en de conservering praktijk, strategie en onderzoek bij LIMA wordt gedeelt met internationale partners en netwerken zoals de Community of Practise for the preservation of Software based artworks, **TATE**, **ZKM**, **SFMOMA**, **NYU**, **HeK**, Basel en Nederlandse netwerken als het **Netwerk Digitaal Erfgoed** en **Stichting Behoud Moderne Kunst**, partners zoals **HNI**, **DEN** en nationale academies en universiteiten.
5. LIMA was in 2019 actief betrokken bij **Inventarisatie Nalatenschappen voor Kunstenaars en Ontwerpers**, door **Mondriaan fonds** en **RCE**, bij **Inventarisatie voor Design en Digitale Cultuur**, onder regie van **HNI** én rondetafelgesprekken bij **DEN**, waarbij we onze expertise, projecten en diensten in het netwerk inbrengen nu en in de toekomst.

ArtHost

De technologieën van computers, databases, algoritmes, code, protocollen, virtual reality en smartphones hebben ontwerpprocessen, productiesystemen en de achterliggende politieke en economische contexten voor kunstenaars en publiek ingrijpend veranderd. Vanuit deze technologieën en hun economische, socio-politieke en technische implicaties, zijn nieuwe talen en andere manieren van communicatie ontstaan. De productieprocessen, werken, presentaties en archieven in het domein van de digitale kunst en cultuur vormen een onmisbaar onderdeel van ons cultureel erfgoed. Dat betekent dat het belangrijk is dat makers zich bewust zijn van hun verantwoordelijkheid om eigen werk en archief te bewaren. Daarnaast hebben ze ook tools, kennis en ondersteuning nodig om dat zelf te kunnen doen.

Met het onderzoeksproject *ArtHost* wordt op het snijvlak van kunst, technologie en erfgoed gewerkt aan instrumenten waarmee we bestaand en toekomstig digitaal erfgoed voor de langere termijn kunnen blijven ervaren. De noodzaak is evident: zonder verleden geen toekomst. Kunstenaars, verzamelaars, musea, studenten en producenten hebben het verleden nodig om zich te laten inspireren, tegen af te zetten of om van te leren. Het digitale verleden is niet vanzelfsprekend beschikbaar voor toekomstige generaties. Born digital kunst behoeft specifieke expertise om de conservering en duurzame toegankelijkheid te realiseren.

In 2019 werd gestart met het onderzoek naar dynamische archivering aan de hand cases en in samenwerking met **Martine Neddham**, **Aymeric Mansoux**, **Marlous van der Valk**, **Dave Griffiths** en **Harm van den Dorpel**. Samen met deze en andere makers zal LIMA in dit onderzoeksprogramma haar bestaande *digital repository* service innoveren en uitbreiden zodat kunstenaars hun technisch dynamische werken en online kunstwerken duurzaam op kunnen slaan zodat deze (online) toegankelijk blijven voor henzelf en het publiek.

NDE onderzoek ism Beeld en Geluid naar de opslag van software

De opslag van software (methoden, emulatie, documentatie maar ook versies, browsers, metadata) wordt steeds noodzakelijker. LIMA slaat de specifieke software voor de conservering van de werken in haar beheer op kleine schaal op. Binnen NDE verband is in 2019 het project Software Archivering gestart, een project onder leiding van Beeld en Geluid om mogelijkheden en technische infrastructuur voor gezamen-

lijke duurzame opslag van software te onderzoeken. Regionaal Archief Alkmaar (games), HNI, eScience Center en LIMA participeren. PhD-student Claudia Röck, onderzoek naar de conservering van *computer-based* kunstwerken, is hiervoor aangesteld.

NDE onderzoek naar kennisoverdracht conservering Digitale Kunst

In opdracht van NDE startte LIMA in 2019 het onderzoek naar een pakket voor kennisoverdracht voor de conservering van digitale kunstwerken en het samenbrengen van experts, betrokken binnen verschillende disciplines, het museum en musea en collectiebeheerders. Er is in de afgelopen jaren internationaal veel specialistische en wetenschappelijke kennis over digitale kunst en digitale duurzaamheid opgedaan, maar de verbinding tussen de beschikbare kennis en de museale praktijk wordt nog onvoldoende gelegd. Bovendien zijn er binnen de instellingen geen manieren geïmplementeerd om nieuwe kennis blijvend te verwerven. LIMA onderzoekt hoe dat komt en hoe dit verbeterd kan worden. Het projectteam bestaat uit Gaby Wijers (projectleider) en Jeanette Bisschops (onderzoeker), zij worden bijgestaan door Paulien 't Hoen (coördinator SBMK) en Nicole Delissen (zelfstandig museaal adviseur). Bij de start van het project werd te rade gegaan bij NDE/HNI: Leren Preserveren, en bij de SBMK: Project Plastics. Aan de hand van inventarisatie en vergelijking van bestaande trainingen en tools Winterschool B&G, MOMA, media matters en gesprekken met betrokkenen van diverse musea is onderzocht welke kennis en vaardigheden nodig zijn en welke onderwijsmethode de beste resultaten biedt. Daarnaast wordt onderzocht welke kennis en partners nodig zijn om een dergelijke training uit te kunnen voeren en wat de kosten van een dergelijke training zijn.

Documenting Digital Art

De Universiteit van Amsterdam (UvA) is in 2019 een onderzoekstraject gestart over **Documenting Performance and Digital Art**, The tension between professional and audience documentation, and its integration in museum archives. Het onderzoek vertrekt vanuit de documentatiepraktijk van het Stedelijk Museum Amsterdam en LIMA, twee organisaties met een bewezen verzamel- en tentoonstellingspraktijk op het gebied van performance en digitale kunst. De focus ligt op de wijze waarop deze praktijken door de geschiedenis zijn gedocumenteerd en de manier waarop deze documentatie al dan niet is geïntegreerd met de collectie archivering. Het traject valt onder leiding van

Dr. Annet Dekker en wordt ondersteund door [KIEM Creative Industry of the Netherlands Organisation for Scientific Research \(NWO\)](#).

In juli 2019 startte het driejarige project **Documenting Performance and Digital Art, re-thinking histories and practices of documentation in the museum and beyond**, ondersteund door the Arts and Humanities Research Council. Het wordt geleid door Professor Gabriella Giannachi, Director Center for Intermedia and Creative Technologies, University of Exeter, bijgestaan door de curator Dr. Francesca Franco van de University of Exeter, Dr. Annet Dekker en Katrina Sluis van London South Bank University, en Gaby Wijers Director van LIMA. Projectpartners zijn onder meer de Biënnale van Venetië, The Photographers' Gallery in Londen en LIMA. In samenwerking met toonaangevende musea, kunstenaars, onderzoekers en curatoren die gespecialiseerd zijn in fotografie en digitale kunst, worden de documentatie van digitale kunst en bestaande praktijken geanalyseerd en nieuwe strategieën ontwikkeld voor het documenteren, tentoonstellen en bewaren van digitale kunst.

Canon van de Nederlandse digitale kunst

Steeds opnieuw blijkt dat hedendaagse digitale kunst uitgesproken, divers, veeltallig en hot is. Maar waar is het permanent te zien en welke lijnen kunnen er (nog niet) worden getrokken? Er wordt veel vertoond, maar de werken worden niet structureel bewaard of in collecties opgenomen. Hierdoor bestaan de werken periodiek en verdwijnen vervolgens weer - ze leven voort in documentatie en vooral herinnering. Hoe kunnen deze werken voor toekomstige generaties beschikbaar blijven en dichten we dit gat in ons cultureel geheugen? Is een vraag die bij LIMA steeds centraler komt te staan.

Het project Digitale Canon?! is uitgevoerd door een vast team ('de expertgroep') en in samenwerking met talloze experts. Het kernteam bestond uit Josephine Bosma (NL, onderzoeker en criticus), Martijn van Boven (NL, kunstenaar en docent), Annet Dekker (NL, onderzoeker en curator), Sandra Fauconnier (NL, kunsthistoricus) en Jan Robert Leege (NL, kunstenaar en docent). Vanuit LIMA werd het project gecoördineerd en begeleid door Gaby Wijers (directeur) en Sanneke Huisman (curator). In diverse internationale bijeenkomsten (o.a. Transmediale 2018) waren aanvullende nationale en internationale experts betrokken. Samen met hen werd een breed gedragen selectie gemaakt, en werd tevens kritisch gereflecteerd op de vaak autoritaire selectieprocessen die aan canonisering ten grondslag liggen.

Op vrijdag 22 maart 2019 werd deze Nederlandse canon van de digitale kunst gelanceerd. De presentatie, door Sanneke Huisman en Jan Robert Leegte, vond plaats voor een internationaal publiek tijdens het jaarlijkse symposium Transformation Digital Art bij LIMA. De digitale canon bestaat uit twintig digitale kunstwerken die op Nederlandse bodem zijn vervaardigd tussen 1960 en 2000:

- 1 The Senster (1968-1970) - Edward Ihnatowicz (PL)
- 2 Computerstructures (1969-1972) - Peter Struycken (NL)
- 3 Violin Power (1969-1978) - Steina (IS)
- 4 Moiré (1970-1975) - Livinus (NL) & Jeep van de Bundt (NL)
- 5 Ideofoon I (1970-2013) - Dick Raaijmakers (NL)
- 6 Points of View (1983) - Jeffrey Shaw (AU)
- 7 The Hands (1984-2000) - Michel Waisvisz (NL)
- 8 Institute of Artificial Art Amsterdam (1990-nu) - Remko Scha (NL)
- 9 www.jodi.org (1995) - JODI (NL/BE)
- 10 Breed (1995-2007) - Driessens & Verstappen (NL)
- 11 Nara Zoyd/La Zoyd's Pataverse (1996-1998) - Yvonne le Grand (NL)
- 12 clickclub (1996-2001) - Peter Luining (NL)
- 13 Mouchette.org (1996-nu) - Martine Neddard (DZ/NL)
- 14 the_living (1997-1998) - Debra Solomon (US/NL)
- 15 Being Human (1997-2007) - Annie Abrahams (NL)
- 16 #11, Marey <-> Moiré (1999) - Joost Rekveld (NL)
- 17 TST (2000) - Bas van Koolwijk (NL)
- 18 Scrollbar Composition (2000) - Jan Robert Leegte (NL)
- 19 Spatial Sounds (100dB at 100 km/h) (2000) - Marnix de Nijs en Edwin van der Heide (NL)
- 20 Agora Phobia (digitalis) (2000-2009) - Lancel/Maat (NL)

Deze canon www.digitalcanon.nl is allerminst een eindpunt, maar vormt het startpunt en pressiemiddel voor verdere aandacht voor de geselecteerde werken en het startpunt voor discussie en kritische reflectie, waarbij canonvorming en selectieprocedures kritisch onder de loep worden genomen. De titel van het gesprek van het kernteam is vanuit dit oogpunt veelzeggend: 'Canonisation as an Activist Act'. De traditionele vorm van canonisering wordt gebruikt om het gesprek te openen om extra en blijvende aandacht te genereren voor digitale interactieve en online kunstwerken.

Edo Dijksterhuis schreef erover en noemde het "net zo belangrijk als Rembrandt".

Digitale kunst Longlist van werken tussen 1960 en 2000

Net zo belangrijk als Rembrandt

Op het gebied van computerkunst is Nederland een internationale grootmacht, maar vrijwel niemand weet dat. Daarom is er nu een Canon voor Digitale Kunst.

Edo Dijksterhuis
AMSTERDAM

Mouchette is dertien jaar oud en woont in Amsterdam. Op haar homepage is een witte bloem afgebeeld met een druppel bloed. Bij het doorklikken hoor je haar zuchten. Gedichten komen tevoorschijn, soms bekeerlijk luguber, maar ook vragen aan de bezoeker met een in te vullen antwoordveld. Voor de hedendaagse computergebruiker niets bijzonders. Maar Mouchette.org is een kunstwerk en dateert van 1996. In dat jaar kwam *Super Mario* uit, was 'interactiviteit' een begrip waarvan alleen nerds een idee hadden en waren sociale media nog toekomstmuziek.

Het werk dat Martine Neddard rondom haar fictieve karakter Mouchette bouwde, is ronduit visionair. Reden voor Lima, het Amsterdamse platform voor mediakunst, om Mouchette.org op te nemen in de onlangs gelanceerde Canon voor Digitale Kunst. De lijst bevat in totaal twintig werken, gemaakt tussen 1960 en 2000.

"Er komt steeds meer aandacht voor digitale

'We hebben met opzet gekozen voor het canonmodel om een beetje te provoceren'

kunst, maar het lijkt soms alsof het medium uit de lucht komt vallen en geen verleden heeft," stelt Gaby Wijers, directeur van Lima. "En dat terwijl er prachtig werk is gemaakt in de jaren zestig en zeventig dat niemand kent. Nog steeds is digitale kunst onderbelicht. Omdat het weinig wordt verkocht, blijft het grotendeels buiten de kunstmarkt. Zelfs in het recente adviesrapport van de Raad voor Cultuur wordt met geen woord gesproken over digitale kunst."

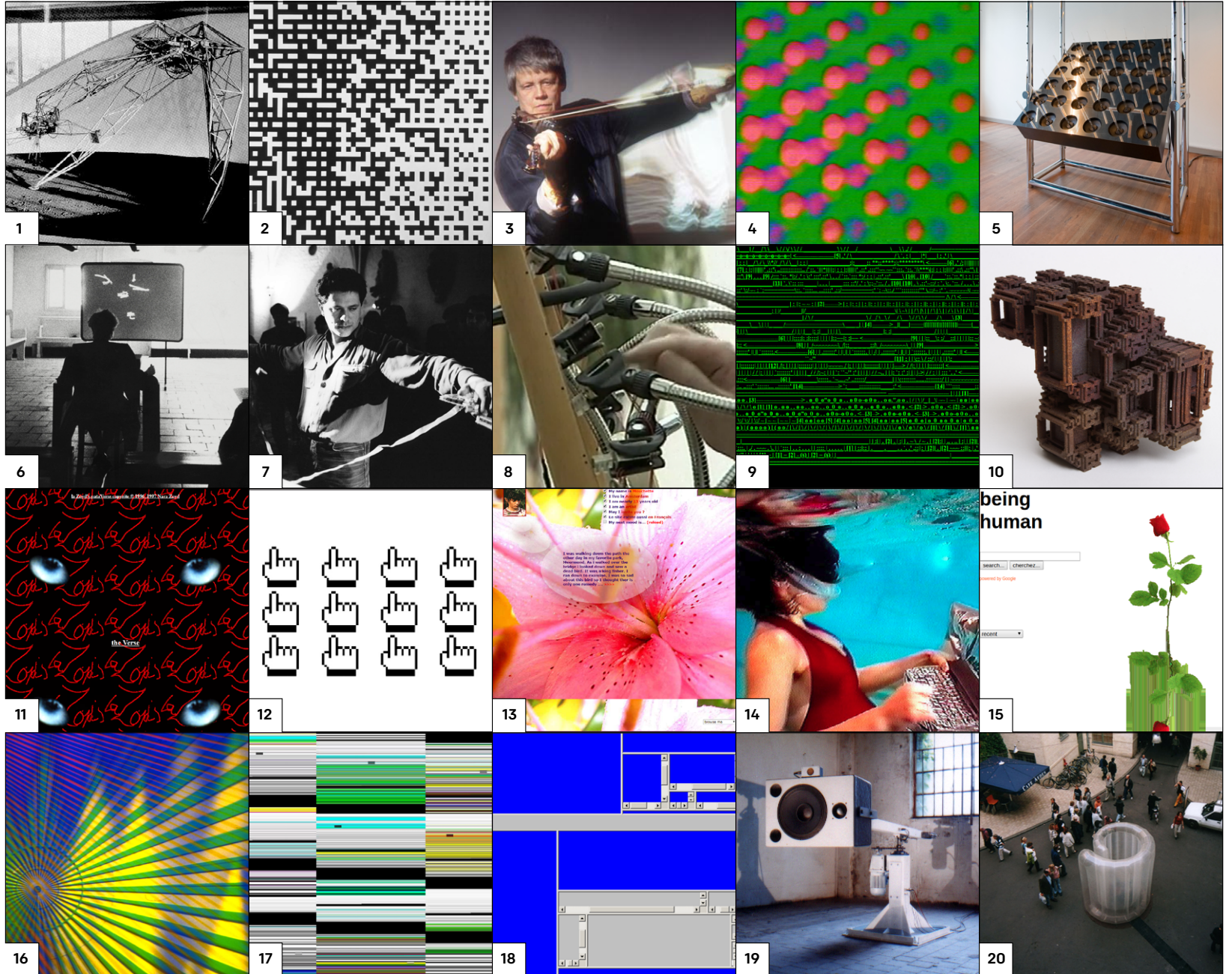
Deltawerken

Martijn van Boven, experimenteel filmmaker, computerkunstenaar en afdelingshoofd Interaction Design van ArtEZ, kan zich daarover opwinden. "Het is niet alsof het om iets kleins en onbeduidends gaat. Iedereen kent de Deltawerken en Rembrandt, maar dat het Nederlandse bedrijf NXP een van de allereerste computerchips maakte of dat Guido van Rossum een bijzonder invloedrijke programmeertaal ontwikkelde voor kunstmatige intelligentie, is onbekend. Ook op het gebied van digitale kunst neemt Nederland internationaal een belangrijke plaats in. In ons eigen land is het beseft dat je met technologie kunst kunt maken echter niet erg ontwikkeld."

"We willen niet klagen," voegt curator en criticus Sanneke Huisman toe. "De hackersmentaliteit is: we doen het zelf wel. Met onze canon willen we de kracht van digitale kunst laten zien. We hebben met opzet gekozen voor het canonmodel om een beetje te provoceren. We hopen met onze lijst discussie op te roepen. Dit is geen eindpunt, maar een begin."

Collectief

Het idee voor de canon ontstond drie jaar geleden. De groep waar Wijers, Van Boven en Huisman deel van uitmaken, wilde eerst het hele veld van digitale kunst in Nederland in kaart brengen. Een analyse met plaats voor festivals, labs, instellingen, makers, wetenschappers,

KENNISOVERDRACHT EN EDUCATIE

Symposium Transformation Digital Art

Jaarlijks organiseert LIMA het symposium **Transformation Digital Art**, waar ontwikkelingen getoond en uitgewisseld worden. Dit symposium is een belangrijke ontmoetingsplek, wordt goed bezocht en (inter) nationaal gewaardeerd. Hier worden internationale praktijken, methoden, casestudies en tools gepresenteerd. Zoals LIMA's projecten en services die als voorbeeldstellend zijn ontvangen; de ontwikkeling van scripts en tools voor herinstallatie en documentatie (**Geert Mul Future Proof**) en de service voor opslag van net-art (**Constant Dullaart ArtHost**). LIMA vindt het belangrijk dat zowel institutionele (erfgoed, musea) als door kunstenaars en wetenschappers geleide initiatieven, traditionele en alternatieve strategieën een platform krijgen en elkaar inspireren.

De internationale deelnemers, waaronder kunstenaars, conservatoren, onderzoekers en curatoren, waren: de ochtend van de eerste dag bestond uit : **Willem van Weelden** (Tutor, Curator & Onderzoeker), **Jennifer Helia DeFelice** (Vasulka Kitchen), **Glenn Wharton** (New York University), moderated by **Melanie Bühler** (Frans Hals Museum) waarna olv **Gaby Wijers** (LIMA) **Joan Heemskerk** (JODI) en **Karen Archey** (Stedelijk Museum Amsterdam) in gesprek gingen over conservering en **Martijn van Boven** (ArtEZ), **Deborah Mora** (Student ArtEZ) en **Agathe Jarczyk** (University of the Arts Bern) over scholing. In het laatste blok van de dag presenteerden **Anne Marie Duguet** (University Paris 1 Panthéon-Sorbonne), **Adam Lockhart** (University of Dundee) en **Emile Zile** (phd, Royal Melbourne Institute of Technology) nieuwe manieren van documenteren en archiveren gemodereerd door **Serena Cangiano** (University of Applied Sciences and Arts of Southern Switzerland). Dag 2 begon met een overzicht van projecten waaraan LIMA ism anderen werkt door **Mila van der Weide** (LIMA) , **Sylvia van Schaik** (RCE), **Ernst Van Velzen** (Eye Filmmuseum) & **Wiel Seuskens** (LIMA), **Dragan Espenschied** (Rhizome), **Miriam Windhausen** (Researcher & Curator). Moderator **Marcel Ras** (NDE) moest wegens ziekte afzeggen en werd vervangen door **Wilbert Helmus** (NDE). Waarna **Aymeric Mansoux** (Artist/Researcher) en **Julie Boschat Thorez** (Artist/Researcher) in gesprek gingen over de conservering van **Naked on Pluto**. S Middag vonden er twee workshops plaats **A How to Ask the Right Questions for the Acquisition, Documentation, Long-term Storage and Presentation of Software-Based Artworks** met **Gabriel Lester** (Artist),

Marije Verduijn (Centraal Museum Utrecht), **Gaby Wijers / Mila van der Weide** (LIMA) **B) Disk Imaging and the Preservation of Software-Based Artworks: A Practical Introduction** met **Wiel Seuskens** (LIMA) en **Tom Ensom** (Digital Conservator). Het symposium sloot af met de presentatie van het project Digital Canon?!

Lessen, workshops, ontwikkeling

De bij LIMA aangesloten experts verzorgden gastlessen voor diverse kunstacademies en universiteiten (zie bijlage). LIMA werkt ook veel samen met academies en initiatieven voor jonge kunstenaars in Arnhem, Amsterdam en Utrecht. LIMA brengt haar unieke specialistische kennis over aan nieuwe generaties kunstenaars, curatoren, kunsthistorici, archivariissen en technici. We brengen hen in contact met oude- en nieuwe technologieën, de pioniers en nieuwe ontwikkelingen van de mediakunst en de toekomstige presentatie daarvan. In 2019 is gewerkt aan een pakket van lessen en workshops voor academies en initiatieven waarvan **Artez, Rietveld en CCU** gebruik maken. Hierbij staat bewustwording van het belang van documenteren, archiveren en conservering van eigen werk centraal en worden de jonge kunstenaars in contact gebracht en geïnspireerd door werk van pioniers en de door hen gebruikte technologie.

Via verschillende workshops en publieke events stimuleren we de onze discipline en het belang van documentatie en conservering. Dat gebeurt ook op internationale symposia zoals in **Boedapest, Brno, Gent, Londen** en **Milaan** en met langdurige gast docentschappen bij Universiteiten van Amsterdam, Leiden, Utrecht en Exeter. Nieuw was de intensieve samenwerking met sinds november 2019 met Wikimedia Nederland, LIMA en studenten Media Art History van de Vrije Universiteit Amsterdam. De gezamenlijk missie was het genereren van meer zichtbaarheid voor mediakunstenaars, door middel van het schrijven van Wikipedia-artikelen over mediakunstenaars. Het project was onderdeel van het mastervak dat onder leiding stond van professor Katja Kwastek. LIMA was initiator van het project; directeur Gaby Wijers en programmamaker Sanneke Huisman leidden het project. Vanuit Wikimedia Nederland waren Michelle van Lanschot en Denise Jansen (beiden werkzaam als projectleider) betrokken. Het doel van het project was het zichtbaar maken van mediakunstenaars aan een breed publiek; iets waar de online encyclopedie Wikipedia zich uitstekend voor leent.

Een andere vorm naast onderzoek, presentatie, gastlessen en workshops van kennisoverdracht is advieswerk. Zo was LIMA bv begin van het jaar betrokken bij de visitatie CIW en Media - Maastricht University en werd in augustus een uitgebreid adviestraject gestart voor Hamburger Bahnhof Berlijn.

SAMENWERKING

Samenwerking staat hoog in het vaandel bij LIMA en wordt vanuit de praktijk vormgegeven: alles wat LIMA wil, bewerkstelligen kan alleen als netwerkorganisatie, met en dankzij al onze partners. Dat is vanaf de start bewust zo opgezet en zal ook in de toekomst het DNA van de organisatie zijn en blijven. Alleen dankzij de kennis en input van velen kunnen we inhoudelijk, technisch, wetenschappelijk en artistiek werken en bijdragen aan de hoge veranderlijkheid, innovatie en nieuwe mediakunst ontwikkelingen van ons veld, met ons veld. In samenwerking met onze community en een breed scala aan partners creëren we ruimte voor ontwikkeling en kennisdeling rondom interdisciplinaire processen en praktijken.

LIMA werkt met uiteenlopende partners (mix van groot, klein, internationaal en soorten organisaties) van grote instituten als **Tate, Het Nieuwe Instituut, Centre George Pompidou, tot Het Hem, Framer Framed** en technische bedrijven als **Rhizome, academies, universiteiten en mediakunst initiatieven als Creative Coding Utrecht, Sonic Acts en Ars Electronica**. LIMA vertegenwoordigt haar achterban en neemt als netwerker deel aan projectorganisaties en samenwerkingsverbanden. Met de verschillende distributeurs verenigd in **DINAMO** is een intensieve uitwisseling op het Internationaal Film Festival Rotterdam en Filmfestival Oberhausen. Samen met vele andere producenten werd in 2017 de **Interactieve Producenten Nederland**, een belangenvereniging ten behoeve van de innovatieve industrie, opgericht. Samenwerking betekent ook dat we actief deelnemen in verschillende overleggen in de kunst-, technologie, museale-, wetenschaps en erfgoedsector. LIMA maakt deel uit van het Audiovisueel Archieven Netwerk (**AVAnet**), **GAMA** Gateway to Media Art Archives, New Approaches in the Conservation of Contemporary Art (**NACCA**) en het International Network for the Conservation of Contemporary Art (**INCCA**). We zijn gewaardeerde partner in het **Netwerk Digitaal Erfgoed** voor duurzaamheid, zichtbaarheid en bruikbaarheid en de **Stichting Behoud Moderne Kunst** en stemmen af met **DEN**. LIMA zat aan tafel met

de Raad voor Cultuur om van gedachten te wisselen over het reilen en zeilen in de e-cultuur én de ontwikkelingen in de museumsector. Ons netwerk hebben we in een diagram weergegeven.

LIMA is mede-initiatiefnemer van **POi**, Platform Ontwikkelinstellingen Amsterdam, een samenwerking van vijftien cultuurinstellingen in Amsterdam waaronder **The Beach, STEIM** en **Waag Society** en **MOKER** de krachtenbundeling van de beeldende kunst in Amsterdam waaronder **de Appel, If I Can't Dance...** en van **Het HEM**.

PUBLICITEIT

Met een divers activiteitenprogramma voor zowel publiek als specialisten, zoals Cultural Matter en het Transformation Digital Art Symposium en met nieuwe samenwerkingen groeide ook het bereik van LIMA. Zowel in eigen huis bij vertoningen en events, als in de pers en online op blogs, websites en social media.

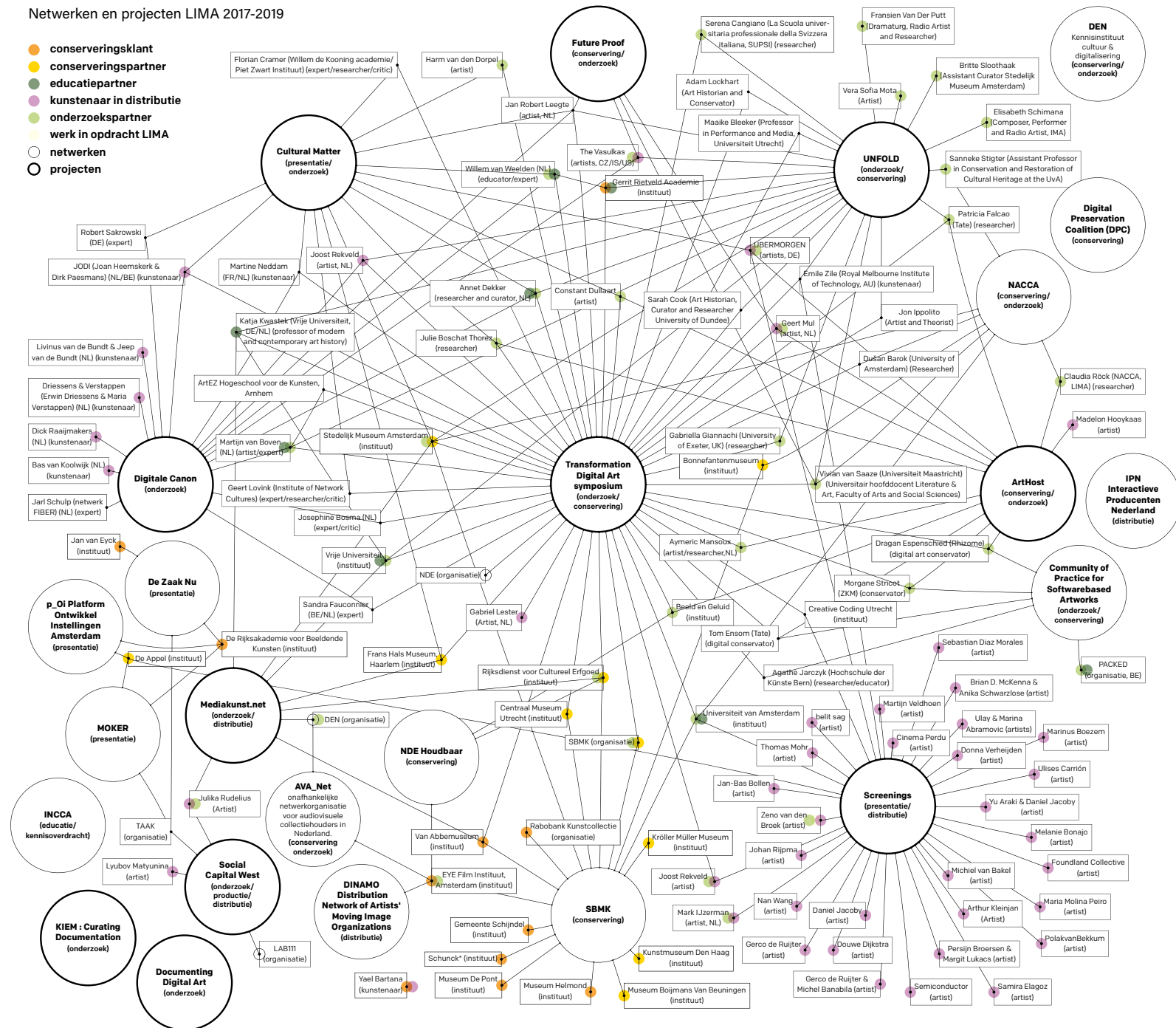
Naar aanleiding van de tentoonstelling *Mémoires_Vives: From Nam June Paik to Sliders_Lab* in Gent verscheen de gelijknamige publicatie (ed. Jean-Marie Dallet, Lannoo) met daarin een bijdrage van LIMA directeur Gaby Wijers. Het event *The LIMA Collection: New Work* op 20 februari 2019 werd opgenomen in het programma van *We Are Public*. LIMA's programma buiten de deur *Variscoop* bij Jungle Amsterdam werd door *OudOost*, *De Brug krant* en *Oost-online* aangekondigd. Basje Boer schreef het artikel 'Black box vs. white cube' met daarin afbeeldingen van het werk van **Sebastian Diaz Morales** en vermelding van LIMA als distributeur. Het programma *CCTV TV: An evening with CAMP* in samenwerking met De Appel werd aangekondigd door de *filmkrant* online.

Collega instellingen *Netwerk Digitaal Erfgoed*, *PACKED*, *TRACKS* en *AVA_NET* deelden aankondigen voor Transformation Digital Art Symposium 2019. Metropolis M publiceerde zowel LIMA's persbericht over *de aankondiging van Digital Canon?! als de lancering van de canon van digitale kunst in Nederland*. Ook DEN besteedde *online aandacht* aan de lancering van de Digitale Canon. *AVA_NET Magazine* wijdde een stuk over LIMA projecten *Arthost* en *Digitale Canon*. Tenslotte schreef journalist Edo Dijksterhuis schreef het stuk 'Net zo belangrijk als Rembrandt' over LIMA's Digitale Canon (Parool, 1 mei 2019).

NETWERKDIAGRAM

Netwerken en projecten LIMA 2017-2019

- conserveringsklant
- conserveringspartner
- educatiepartner
- kunstenaar in distributie
- onderzoekspartner
- werk in opdracht LIMA
- netwerken
- projecten

[Gonzo Circus](#) en [Jegens & Tevens](#) namen de tentoonstelling van Lyubov Matyunina bij LIMA op in hun online agenda's/weekendtips. Op [Amsterdam.nl](#) (23 mei 2019) was een aankondiging over Social Capital West te vinden onder de sectie nieuws stadsdeel West. Najiba Brakkee bezocht namens [Trendbeheer](#) de opening van Julika Rudelius bij De Hallen en schreef een verslag (11 juni 2019). Op 25 juni verscheen er een uitgebreide recensie in [Het Parool](#) over Social Capital West en het nieuwe werk van Julika Rudelius in De Hallen, 'Geheime bende met bejaarden'. [Metropolis M](#) publiceerde op 26 juni een uitgebreid verslag 'Hoe de kunstenaar zichzelf de stad uitjaagt' over de tentoonstelling 'I am a tool of gentrification' van Lyubov Matyunina bij LIMA als onderdeel van Social Capital West. [Amsterdam Alternative](#) woonde bijna alle publieke events van Social Capital West bij en schreef het stuk 'Met kunst gentrificatie te lijf in Amsterdam-West' (16 juli 2019).

Sanneke Huisman schreef '[RGB in perspectief](#)' voor MAMA's website. Daarnaast schreef Sanneke een paper over het project Digital Canon?! voor het SHOT (Society for the History of Technology) symposium in Milaan 24-27 oktober. Het openingsevent van Cultural Matter: JODI werd opgenomen in het programma door [We Are Public](#). Kunstwebsite Jegens & Tevens nam Cultural Matter: JODI in conversation with Sakrowski op in hun online agenda. JODI's galerie, [Upstream Gallery](#), deelde de aankondigingen voor het Cultural Matter programma op hun website en social media. Eind 2019 kwam ook het boek 'A Critical History of Media Art in the Netherlands' uit (ed. Marga van Mechelen en Sanneke Huisman, Jap Sam Books) met daarin *Taking Care of Media Art in the Netherlands* door Gaby Wijers. The LIMA Collection: New Work van 12 december 2019 werd aangekondigd door [Fontanel Magazine](#).

BEREIK

LIMA bereikte in 2019 ca. 120.000 mensen via online kanalen, social media en website. Het aantal bezoekers van de website neemt iets af en van de social media iets toe geheel volgens de landelijke trend. Via extra media aandacht bereikten we dit jaar 62.000 mensen met Net zo belangrijk als Rembrandt door Edo Dijksterhuis in het Parool. Jaarlijks 350 wereldwijde vertoningen zorgen voor een groot en breed publiek (naar schatting 2.500.000 personen). In 2019 werd werk van 85 kunstenaars wereldwijd vertoond in 36 landen. 106 werken zijn in Nederland getoond waarvan 55 in Amsterdam, ruim 244 werken

werden buiten Nederland getoond (sommige meer dan een keer). De overige cijfers:

6 tentoonstellingen in huis met 11.698 bezoekers en ruim 100.000 via pers aandacht.
17 events met in totaal 6422 bezoekers.
19 kunstenaars in screenings en bijeenkomsten in huis vertoond (sommige meer dan 1 keer)
Onderzoeksprogramma's als ArtHost (incl. symposium) en Digitale Canon telden bij elkaar
ruim 200 bezoekers/participanten.
14 groepen ontvangen voor educatie
39 lezingen en lessen in eigen huis, 17 lezingen buitenshuis.
13 eigen publicaties
5 producties

LIMA online kanalen

Website

De website van LIMA werd veel geraadpleegd en bezocht, over 2019 waren er 67.285 bezoekers verdeeld over 83.834 sessies resulterend in 164.826 paginaweergaven. De meeste bezoekers van de LIMA website zijn afkomstig uit de Verenigde Staten (11.587), Nederland (9.051), Duitsland (4.260), het Verenigd Koninkrijk (4.141) en Italië (3.469). Het grootste deel van de bezoekers van de website is tussen de 18 en 34 jaar oud (60%).

Nieuwsbrief

LIMA verstuurt iedere maand een algemene nieuwsbrief of mailing naar ruim 2.200 subscribers en contacten. De ontvangers representeren het brede netwerk van LIMA; van kunstenaars en professionals tot liefhebbers van media kunst. In deze nieuwsbrief wordt altijd aandacht besteed aan lopende projecten, publieke programma's, evenementen, symposia of workshops. In februari 2019 is een speciale distributie nieuwsbrief verstuurd aan ruim 500 contacten bij festivals en in het distributienetwerk. Daarnaast zijn er voor alle events persoonlijke uitnodigingen en diverse persberichten verstuurd via Mailchimp.

Facebook

LIMA kreeg er in 2019 meer dan 600 volgers bij op Facebook, met totaal 4.686 volgers op 31 december 2019. Voor Facebook evenementen meldden gemiddeld meer dan 300 mensen zich aan. Ook in 2019 werd er veel gedeeld en geliked, berichten op de pagina van LIMA bereikten

tussen de 200 en 3000 mensen. Tijdens de laatste vier Cultural Matter events werden op Facebook tussen 3,7 en 6 duizend personen bereikt. Om een nog breder publiek te bereiken wordt tevens ingezet op Facebook promoties, om op deze manier personen te bereiken buiten de huidige kringen en gevestigde contacten van LIMA. De grootste leeftijdscategorie/groep die de pagina van LIMA leuk vind is tussen de 25 - 34 jaar oud (26%). De meeste volgers op Facebook zijn afkomstig uit Nederland, woonachtig in met name Amsterdam, Rotterdam, Utrecht en Den Haag. Andere volgers komen uit Duitsland (met name Berlijn), de Verenigde Staten, België (met name Brussel), Frankrijk (met name Parijs), Spanje en het Verenigd Koninkrijk (met name Londen).

Instagram

Sinds 2018 maakt LIMA actiever gebruik van Instagram en heeft inmiddels bijna tweeduizend geëngageerde volgers (ter vergelijking, in het begin van 2018 waren dit 177 volgers). Het visuele platform leent zich uitstekend ter promotie van de verschillende kunstwerken die bij LIMA worden getoond of bediscussieerd. Evenementen en activiteiten worden (live) verslagen door middel van Instagramstories om deze vervolgens te documenteren. In de aanloop naar een evenement wordt tevens gebruik gemaakt van Instagram om een uniek kijkje achter de schermen bij LIMA tijdens de voorbereidingen te geven. Daarnaast wordt LIMA's collectie regelmatig belicht door middel van Instagram.

Linkedin

LIMA's LinkedIn bevat met name gerichte posts over bijvoorbeeld de start, tussentijdse update of afronding van (onderzoeks)projecten maar ook vacatures en publicaties worden gedeeld met de professionele achterban en contacten via LinkedIn.
Amsterdam Art

Sinds medio 2018 is LIMA aangesloten bij de Amsterdamse kunst agenda en kalender van Amsterdam Art. De Amsterdam Art calendar komt een keer per twee maanden uit en wordt fysiek gedistribueerd door heel Amsterdam en ligt bij verschillende musea, instituten, galeries en andere culturele initiatieven. Het tentoonstellings- en activiteitenprogramma van LIMA wordt hierin opgenomen.

Twitter

Sinds 2019 maakt LIMA weer actiever gebruik van Twitter als online platform. Inmiddels heeft LIMA ruim 500 volgers op Twitter.

LIMA Podcast

Met ingang van het nieuwe seizoen van Cultural Matter neemt LIMA deze events op om deze vervolgens als podcast te publiceren. De podcast is zowel een vorm van documentatie als online promotie. De opnames zijn zowel te vinden op Soundcloud, Apple Podcasts en Spotify.

Voor alle links naar de gepubliceerde artikelen, zie de digitale versie van het verslag op onze website.

BEDRIJFSVOERING EN FINANCIËN

LIMA is in de afgelopen jaren organisch gegroeid. Van pioniers initiatief naar basisorganisatie naar structurele organisatie. LIMA is gestart met distributie en conserveringsdiensten en onderzoek en ontwikkelprojecten. In de afgelopen jaren heeft LIMA zich op verzoek van het veld daarbij gericht op presentatie en zichtbaarheid van digitale kunst. Dit beleid werd bestendig in de afgelopen periode. LIMA heeft naast de constante activiteiten en diensten (gegenereerd met eigen inkomsten) op het gebied van conservering en distributie, een samenhangend pakket aan projecten, presentatie- en onderzoeksactiviteiten ontwikkeld en uitgevoerd die met subsidie worden gefinancierd. Conservering, distributie en onderzoek zijn verder geïntegreerd en de activiteiten en diensten zijn onlosmakelijk verbonden. Door presentaties werd meer zichtbaarheid gegenereerd.

De activiteiten en diensten zijn onlosmakelijk verbonden en lopen vloeiend in elkaar over. Naast de traditionele methoden voor presentatie, conservering en archivering onderzoekt LIMA continu nieuwe methoden en alternatieven om digitale kunst te archiveren, te presenteren, te documenteren om zo het belang en de betekenis van de werken en archieven in haar tijd en context blijvend te presenteren.

De organisatie heeft ieder jaar geïnvesteerd om de structurele werkzaamheden die nodig zijn voor distributie en conservering van mediakunst te kunnen waarborgen; projecten om het netwerk te ontwikkelen, te kunnen innoveren, zichtbaar te zijn en kunstenaars te ondersteunen. Eerder liepen de grote meerjarige projecten af en werden oude zaken opnieuw bekeken zodat een duidelijke en actuele uitgangssituatie vastgesteld kon worden voor de periode 2019/2020, zodat de juiste voorwaarden geschapen kunnen worden om structu-

reel opgenomen te worden in het nieuwe kunstenplan van Rijk en Gemeente. Zo konden halverwege 2019 de nieuwe zakelijk leider Vevi van der Vliet en administratiekantoor Ask met een schone lei beginnen en LIMA haar werkzaamheden op doelmatige en financieel verantwoorde wijze uitvoeren. Met ingang van 2019 is veel aandacht uitgegaan naar professionalisering van de organisatie en een robuuste bedrijfsvoering. Er werd gewerkt aan vernieuwing van de bedrijfsprocessen, kennisoverdracht en -borging.

In 2019 werd LIMA opnieuw meerjarig ondersteund door het Stimuleringsfonds voor de Creatieve Industrie voor de programmalijn onderzoek en ontwikkeling maar ook door het Amsterdams Fonds voor de Kunst voor ontwikkeling en bedrijfsvoering. Er is een goede band met publieke fondsen ontwikkeld en onderhouden. Het Amsterdams Fonds voor de Kunst en de experimenteerregeling van het Mondriaan Fonds ondersteunen in 2019 ons programma Cultural Matter. Het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie maakt onderzoek en ontwikkeling mogelijk; nieuwe technologieën distributie complex werk, dynamisch archiveren, emulatie en documentatie, onderzoek kennisoverdracht en samenwerking en draagt bij aan ons jaarlijks programma van presentaties en talentontwikkeling. Het Mondriaan Fonds en Prins Bernhard Cultuurfonds maar ook de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, het Van Abbemuseum, het Stedelijk Museum Amsterdam en het Frans Hals Museum ondersteunen het project Mediakunst.net. Het Algemeen Nederlands Verbond ondersteunde de workshops project in samenwerking met Creative Coding Utrecht. Het Netwerk Digitaal Erfgoed leverde een substantiële bijdrage voor gezamenlijk onderzoek.

Zoals uit de jaarrekening blijkt, is in 2019 het resultaat positief geïndigd. LIMA kan niet optimaal functioneren op basis van eigen inkomsten uit diensten, aangevuld met projectsubsidies, zonder meerjarige structurele financiering. Knelpunten die zich voordoen in de organisatie en de ontwikkeling van LIMA hebben enerzijds te maken met de ontwikkelingen van de techniek en de kunstenaarspraktijk en anderzijds met het ontbreken van infrastructuur en structurele ondersteuning in het institutionele veld. De organisatie heeft ieder jaar geïnvesteerd om de structurele werkzaamheden die nodig zijn voor distributie, conservering en onderzoek van mediakunst te kunnen waarborgen; projecten om het netwerk te ontwikkelen, te kunnen innoveren, zichtbaar te zijn en kunstenaars te ondersteunen. Fair practice, experiment, talentontwikkeling en ontwikkeling technische infrastructuur komen dan niet of nauwelijks tot hun recht. De mogelijkheden voor LIMA zijn groot: er is een groeiende vraag naar haar kennis, diensten

en samenwerking voor onderzoek, ontwikkeling en presentatie. Om deze duurzaam te kunnen ontwikkelen en implementeren is gerichte versterking nodig en zijn er structurele bijdrage gevraagd aan Het Rijk in het kader van ontwikkelinstelling Basisinfrastructuur en meerjarige financiering bij Het Amsterdams Fonds voor de Kunsten.

LIMA is kleinschalig en hybride: dat maakt ons daadkrachtig en wendbaar. LIMA bestaat uit een klein vast maar flexibel team met daaromheen een aantal freelancers en een inhoudelijk klankbordgroep met experts uit het veld. Vanwege de projectmatige manier van werken werkt LIMA veel met freelancers. De achtergrond van de specialisten is zeer verschillend: van kunstgeschiedenis tot informatica en filmgeschiedenis, en van beeldend kunstenaars, tot ingenieurs en filosofen. Directeur/bestuurder Gaby Wijers wordt in de structurele activiteiten bijgestaan door de volgende specialisten; Sanneke Huisman (VU presentatie en programma), Theus Zwakhals (UU distributie), Kees Fopma (HKU digitalisering en conservering), Wiel Seuskens (HKU software based technische infrastructuur en onderzoek), José Biscaya (Sandberg productietechniek), Mila van der Weide (UvA registrar en onderzoeksmedewerker), Manique Hendricks (UvA communicatie en programma), Rachel Somers Miles (UvA projectleiding onderzoek). Wijers, Van der Weide, Hendricks en Zwakhals zijn in dienst van de stichting. Sinds april 2019 is het team uitgebreid met zakelijk leider Vevi van der Vliet.

In 2019 werd het team bijgestaan door stagiaires Kira Brown (Ryerson University Toronto) zij onderzocht VR toepassingen en Sofia Gomez (phd student Faculty of Science and Technology New University of Lisbon) zij onderzocht het archief van Nan Hoover. Daarnaast ondersteunen Edita Lasauskaitė Manique Hendricks bij pr, en Stefan Glowacki Rachel Somers Miles bij het distributieonderzoek. Susanna Sääskilahti (Finnish National Gallery) was een aantal maanden aan LIMA verbonden als fellow, zij onderzocht de FLV codec.

LIMA heeft een Raad van Toezicht, volgt de Code Cultural Governance en heeft de ANBI status. De Raad van Toezicht wordt gevormd door Sharon Oldenkotte-Vrolijk (voorzitter) Hans Schamlé en Carla Hoekendijk met Oldenkotte-Vrolijk (voorzitter), Schamlé (penningmeester) en Hoekendijk (secretaris). In 2018 werd LIMA bijgestaan door adviseur Daniël Engelsman (zakelijk, strategie en financiën). Directeur/bestuurder Gaby Wijers heeft geen betaalde neveninkomsten, wel onbetaalde bestuursfuncties bij SBMK (tot juni 2019), GAMA, Nan Hoover Foundation en Stichting Stansfield/Hooykaas. LIMA volgt de fair practice

code. LIMA is zich bewust van het feit dat het personeel en Raad van Toezicht over het algemeen wit en hoogopgeleid is en ook de meeste kunstenaars die aan LIMA verbonden zijn dit zijn. Qua gender, seksuele oriëntatie, nationaliteiten en zover bekend religie, zijn de organisatie en de verbonden kunstenaars sinds de 70er jaren bij uitstek zeer divers en blijven wij streven dit te behouden door de open en collectieve manier van werken. De wens is dit te weerspiegelen in personeel en raad van toezicht leden.

TOEKOMST

Het LIMA bedrijfsplan 2019-2020 is gericht op het continueren, verder ontwikkelen en profileren van onze kennis, diensten en kwaliteiten tot platform en presentatieplek voor digitale kunst.

Om een *digital dark age* te voorkomen wil LIMA de komende jaren actief op zoek gaan naar mogelijkheden om haar duurzaamheidsdiensten te borgen en ook ter beschikking te stellen aan het (werk)archief van kunstenaars en labs, zodat gehele digitale oeuvres bewaard kunnen blijven voor de toekomst. Complexe *born digital* kunstobjecten zijn echter extra kwetsbaar door experimentele toepassingen en worden nog slechts sporadisch in museale en erfgoedcollecties opgenomen. LIMA ziet het als haar taak om de lacunes die hierdoor ontstaan in de *born digital* erfgoed collectie van Nederland actief het hoofd te bieden. Zo krijgen de kunstenaars, de collecties en LIMA meer zichtbaarheid en steun.

BIJLAGEN

Jaarrekening

Lima activiteitenoverzicht, aanwezig op seminars etc.

Nieuwe werken in distributie

Distributieoverzicht kunstenaars en venues

Logo's fondsen en conserveringspartners

JAARREKENING 2019

LIMA verkorte jaarrekening

Activa		Passiva	
VASTE ACTIVA			
Materiële vaste activa	179.586	Eigen vermogen	
		- algemene reserve	-4.495
Immateriële vaste activa ^{59.189}		Kortlopende schulden	
Vorderingen	75.913	- crediteuren	54.305
		- nog te betalen kosten	5.898
		- nog te betalen royalties	145.672
Liquide middelen		- belastingen en premies	3.025
* Totaal liquide middelen	17.026	- vooruit ontvangen subsidie	7.902
		- vooruit ontvangen bedragen	46.526
		- voorziening nog te maken kosten	0
		- overige schulden	32.681
		* Totaal kortlopende schulden	296.009
		Langlopende schulden	40.200
TOTALEN	331.714	TOTALEN	331.714
BATEN		LASTEN	
Directe opbrengsten	193.203	Beheerlasten	
		- personeelskosten	45.909
		- materiële lasten	98.961
Indirecte opbrengsten	0	* Totaal beheerlasten	144.870
Subsidies e.d.		Activiteitenlasten	
- bijdragen projecten	233.179	- personeelskosten	241.263
		- overige lasten	25.757
		* Totaal activiteitenlasten	267.020
		TOTAAL DER LASTEN	411.890
		SALDO	0
TOTAAL DER BATEN	426.382	EXPLOITATIERESULTAAT	14.492

LIMA ACTIVITEITENOVERZICHT

JANUARI

- 8 Jan, SBMK, Den Bosch.
- 14-15 Jan, Opening Memoires Vives, Brussel en Gent.
- 26 Jan, Screening werken uit de collectie IFFR, Rotterdam.
- 27 Jan, Dinamo meeting (netwerkmeeting) IFFR, Rotterdam.
- 27 Jan, Dinamo screening, IFFR, Rotterdam.
- 28 Jan, Bestuur SBMK, Utrecht.
- 31 Jan, Transmediale Berlijn, tribute Alex Adriaans.

FEBRUARI

- 1-2 Feb, Transmediale Berlijn, Thinking/Acting in Alliance, leider tafel conservering.
- 10 Feb, Studenten UvA, LIMA, Amsterdam.
- 12 Feb, Klas Gaby Wijers conservering Universiteit van Amsterdam.
- 14 Feb, Presentatie Memoires Vives, Gent.
- 20 Feb, The LIMA Collection: New Work, LIMA, Amsterdam.
- 20 Feb, Opening Zeno van den Broek - Paranon, LIMA, Amsterdam.
- 27 Feb, LIMA at Jungle Amsterdam Variscoop #2.1, Theater de Jungle, Amsterdam.

MAART

- 6 Mar, Project kennisoverdracht expertmeeting, LIMA, Amsterdam.
- 9 Mar, Screening Lyubov Matyunina - I am a tool of gentrification,
- 11 Mar, Les artistic research.
- 14 Mar, NDE overleg.
- 14 Mar, CCTV TV: An Evening with CAMP ism. De Appel, LIMA, Amsterdam.
- 21 - 22 Mar, Transformation Digital Art Symposium 2019, LIMA, Amsterdam.
- 22 Mar, Lancering Digitale Canon, LIMA, Amsterdam.
- 27 Mar, LIMA at Jungle Amsterdam, Variscoop 2, Theater de Jungle, Amsterdam.
- 28 Mar, PLOKTA: The Story of Technoviking, LAB111, Amsterdam.
- 28 Mar, Project kennisoverdracht expertmeeting, LIMA, Amsterdam.

APRIL

- 4-5 Apr, Expert meeting Reshaping the Collectible: When Artworks Live in the Museum, Tate, Londen.
- 9 Apr, Werkbezoek RCE, Amersfoort.
- 15 Apr, Interview HNI erfgoed infrastructuur.
- 15 Apr, werkbezoek V2, Rotterdam.
- 15 Apr, werkbezoek Stimuleringsfonds, Rotterdam.
- 17 Apr, LIMA at Jungle Amsterdam, Variscoop 3, Theater de Jungle, Amsterdam.
- 17 Apr - 20 Mei, Tentoonstelling Samira Elagoz, The Young and The Willing, LIMA, Amsterdam.
- 25 Apr, Sustainable Software workshop, DANS, SSI (UK), NleSC, KB, Den Haag.

- 26 Apr, Distribution Models, Brussel.
- 29 Apr, Landelijke aanpak veiligstellen bedreigde digitale collecties, KB, Den Haag.

MEI

- 1 Mei, College UvA studenten media & digital culture, LIMA, Amsterdam.
- 8 Mei, West Wednesday, Julika Rudelius.
- 13 Mei, Kunstenaarsnalatenschappen in Nederland, werksessie met stakeholders archief en beheer, Mondriaanfonds, Amsterdam.
- 15 Mei, Startschot NDE Intensiveringsprojecten, KB, Den Haag.
- 16 Mei, Platform middelgrote instellingen Amsterdam.
- 16 Mei, Art machines 0.1: Joost Rekveld met lezing Sanneke Huisman, Utrecht.
- 22 Mei, Kickoff NDE Software Archivering, LIMA, Amsterdam.
- 23 Mei, Social Capital, verschillende plekken in Amsterdam West.
- 24 Mei, Opening tentoonstelling Lyubov Matyunina & rondetafelgesprek Social Capital.
- 24 Mei- 21 Jul, tentoonstelling Lyubov Matyunina : I am a tool of gentrification (Social Capital), LIMA, Amsterdam.
- 24 Mei, Donna Verheijden trilogie, De School, Amsterdam.

JUNI

- 4 Jun, College Gaby Universiteit van Amsterdam (P&P), Amsterdam.
- 5 Jun, DEN rondetafelsessie - archivering erfgoed podiumkunsten, Den Haag.
- 13 Jun, Kunstenaarsarchieven in Nederland werksessie met stakeholders archief en beheer, Mondriaan fonds, Amsterdam.
- 21 Jun, Stuurgroep SBMK, Stedelijk Museum Amsterdam.
- 24 Jun, Klankbordgroep NDE houdbaar, Den Haag.
- 26 Jun, Expert meeting Documentation Digital Art, LIMA, Amsterdam.
- 27 Jun, Kunst en Cultuur in Amsterdam - praat mee over het nieuwe beleid voor de periode 2021-2024.

JULI

- 2 Jul, Werkbezoek Van Abbemuseum, Eindhoven.
- 4 Jul, Jury Creative Coding Utrecht.
- 5 Jul, Internationalisering gemeente Amsterdam.
- 8 Jul, SBMK bestuur.
- 12 Jul, MOKER overleg, LIMA, Amsterdam.
- 16-20 Jul, Werkbezoek Rijeka / NHF.

AUGUSTUS

- 1 Aug - 31 Aug, LIMA Gallery: belit sag, LIMA, Amsterdam.
- 16 Aug, MOKER overleg, Amsterdam.
- 27-29 Aug, Werkbezoek Hamburger Bahnhof, Berlijn.

SEPTEMBER

- 3 Sept, Presentatie NDE projectcafe OCW, Den Haag.
- 9 Sept, Lezing ArtEZ.
- 10 Sept, Meeting Documentation Digital Art, Londen.
- 13 Sept, SBMK Stuurgroep.
- 18 Sept, Opening Cultural Matter: Jonas Lund in conversation with Florian Cramer, LIMA, Amsterdam.
- 18-19 Sept, Deelname workshops IPRES.
- 20 Sept, lezing voor IPRES, LIMA, Amsterdam.
- 21 Sept, Panel UNSEEN met Gaby, Amsterdam.
- 23 Sept, College Sanneke Huisman Universiteit Leiden, LIMA, Amsterdam.

OKTOBER

- 2-31 Okt, Fellow Susanna Saaskilahti, Finland.
- 7 Okt, Symposium UvA.
- 10 Okt, P&P Reuse workshop, LIMA, Amsterdam.
- 16 Okt, Lezing Gijs van Oenen Cultural Matter, LIMA, Amsterdam.
- 17 Okt, Les Universiteit Utrecht, LIMA, Amsterdam.
- 20 Okt, BRNO Vasulka Kitchen Seminar on preservation, BRNO.
- 25 Okt, SHOT Milaan.
- 30 Okt, Wiel Seuskens, interviews in conservation research - dynamisch archiveren, Universiteit van Amsterdam.
- 30-31 Okt, Werkbezoek Gent.

NOVEMBER

- 5 Nov, P&P hands-on sessie, LIMA, Amsterdam.
- 5 Nov, RCE Universiteit van Amsterdam Fuglistahler nalatenschap, LIMA, Amsterdam.
- 6 Nov, Documentatie werkgroep Gaby Universiteit van Amsterdam.
- 6 Nov, Overleg NDE software archivering, LIMA, Amsterdam.
- 6 Nov, Monitoring Stimuleringsfonds Creatieve Industrie.
- 7 Nov, Lezing Gaby World Digital Preservation Day, Het Nieuwe Instituut, Rotterdam.
- 12 Nov, Bijeenkomst kunstenaarsnalatenschappen, RCE, Amersfoort.
- 14 Nov, Introductie Sanneke & Gaby Wiki x Mediakunst.net, Vrije Universiteit, Amsterdam.
- 19 Nov, RCE Universiteit van Amsterdam Fuglistahler nalatenschap, RCE, Rijswijk.
- 20 Nov, Workshop Documenting Digital Art, LIMA, Amsterdam.
- 20 Nov, Cultural Matter: JODI in conversation with Sakrowski, LIMA, Amsterdam.
- 24 Nov, Boekpresentatie A Critical History of Media Art in the Netherlands, Arnhem.
- 26 November, P&P tweedelige sessie Gaby & Annet Dekker, LIMA, Amsterdam.
- 27 November, P&P tweedelige sessie Gaby & Annet Dekker, LIMA, Amsterdam.

DECEMBER

- 5 Dec, Wiki Vrije Universiteit klas Sanneke Huisman, LIMA, Amsterdam.
- 7 Dec, Art Machines, Creative Coding Utrecht.
- 12 Dec, The LIMA Collection: New Work: Mark IJzerman, Sébastien Robert, Zeno van den Broek and Nan Wang, LIMA, Amsterdam.
- 16 Dec, Kennismaking Raad voor Cultuur, Den Haag.
- 18 Dec, Lezing 'The Performing Machine' door Jan Robert Leegte Cultural Matter: JODI, LIMA, Amsterdam.

NIEUWE WERKEN IN DISTRIBUTIE

- PolakVanBekkum – De Rit / The Ride (NL, 2019, 12min)
- Antonin de Bemels – MUCUS (uncacheable) (BE, 2019, 5min)
- Antonin de Bemels – HUMUS (multiplexing) (BE, 2019, 7min)
- Antonin de Bemels – PLEXUS (idle mode) (BE, 2019, 19min)
- Kristiina Koskentola - Our Bodies Have Turned to Gold (CHN/NL, 2018, 11min)
- Nina Yuen - Evelyn (USA, 2019, 6min)
- Nan Wang - Pareidolia (NL, 2019, 11min)
- Nan Wang - A Sense Of Place (NL, 2019, 8min)
- Maria Molina Peiró – The Sasha (NL, 2019, 20min)
- Donna Verheijden - Kiss the Sky – Eye Trick the I (NL/CO, 2019, 18min)
- Arthur Kleinjan - ABOVE US ONLY SKY (NL, 2019, 28min)
- Broersen & Lukács - Forest on Location (NL, 2019, 12min)
- Zeno van den Broek – Entrop (NL, 2019, 6min)
- Lyubov Matyunina - I am a tool of gentrification. Amsterdam Noord (NL, 2019, 23min)
- Lyubov Matyunina - I am a tool of gentrification. Amsterdam Centrum (NL, 2019, 12min)
- Lyubov Matyunina - I am a tool of gentrification. Amsterdam West (NL, 2019, 34min)
- Daniel Jacoby, Nehemias (NL/PE, 2019, 16min)
- Seoungcho Cho – Latency Contemplation 4 (USA/KR, 2019, 8min)
- Seoungcho Cho – Latency Contemplation 5 (USA/KR, 2019, 7min)
- belit sađ - what remains (NL/TUR, 2018, 7min)

DISTRIBUTIEOVERZICHT

Kunstenaars

- Abramovic / Ulay
- Ant Farm
- Arthur Kleinjan
- Bas van Koolwijk
- belit sag
- Ben d' Armagnac
- Brian den Hartog
- Broersen & Lukács
- Corinna Schnitt
- Dan Graham
- Daniel Jacoby
- Daniel Jacoby & Yu Araki
- David Valentine / MediaShed
- Donna Verheijden
- Douglas Davis
- Douwe Dijkstra
- eddie d
- Emilio Moreno
- Foundland Collective (Lauren Alexander and Ghalia Elsrakbi)
- Gabriel Lester
- Geert Mul & Michel Banabila
- Gerco de Ruijter
- Gerco de Ruijter & Michel Banabila
- Gerry Schum
- Giovanni Giaretta
- Guido van der Werve
- Jan Dibbets
- Jan Fabre
- Jan Fabre & Giacomo Rizzolatti
- Jayce Salloum & Elia Suleiman
- Jeroen Kooijmans
- Joan Jonas
- Johan Grimonprez
- Johan Rijpma
- Judith Westerveld
- Julika Rudelius
- Laurie Anderson
- Lernert & Sander
- Livinus & Jeep van de Bundt
- Lyubov Matyunina
- Maria Molina Peiró
- Marina Abramovic
- Marinus Boezem
- Mark Bain
- Martijn van Boven
- Melanie Bonajo
- Michiel Visselaar & Tjarda Sixma
- Michiel Visselaar & Tjarda Sixma
- Michiel van Bakel
- Mona Hatoum
- Nam June Paik
- Nan Hoover
- Nan Wang
- Neil Beloufa
- Nicolas Provost
- Nina Yuen
- Pieter Cornelissen
- Pola Weiss
- Racké & Muskens
- Rafael Montañez Ortiz
- Raul Marroquin
- René Coelho
- Robbie Cornelissen
- Robert Arnold
- Roy Villevoe
- Roy Villevoe and Jan Dietvorst
- Samira Elagoz
- Sebastian Diaz Morales
- Semiconductor
- Seoungcho Cho
- Simone C. Niquille
- Sjoerd ter Borg & Mark Jan van Tellingen
- Stuart Marshall
- The Vasulkas
- Thomas Mohr
- Tom Klinkowstein
- Ulay
- Ulises Carrión
- Ulrike Rosenbach
- Valerie van Zuijlen
- Waldo Bien
- Wim Liebrand
- Yael Bartana
- Zeno van den Broek

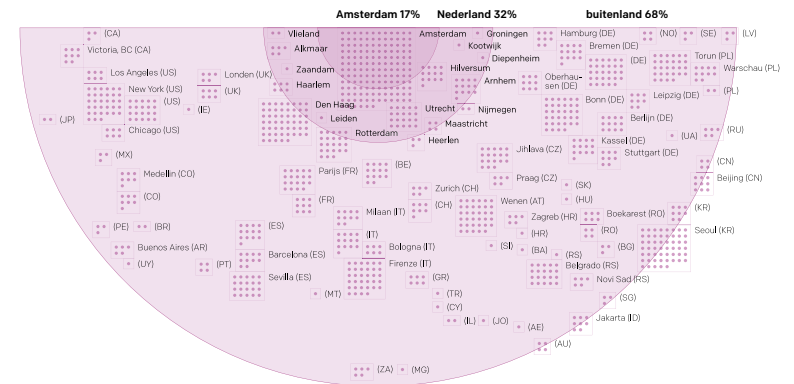
Venues & festivals

- 36th Kassel Documentary Film and Video Festival, Germany.
- A4 Arts Foundation, Cape Town, South Africa.
- ARKIPEL Jakarta International Documentary and Experimental Film Festival 2019, Jakarta, Indonesia.
- Aguilar Film Festival, Aguilar de Campoo, Palencia - Spain.
- Animafest Zagreb, Croatia.
- Anthology Film Archives, NYC, USA.
- Antimatter, Victoria BC, Canada.
- Antwerp Art Weekend, De Studio, Antwerp, Belgium.
- BDe Lik, Utrecht, the Netherlands.
- Beaux-Arts de Paris, France.
- Beijing Independent Short Film Festival (BISFF), Beijing, China.
- Blickle Kino, Vienna, Austria.
- Bogoshorts, Bogota, Colombia.
- Burg Giebichenstein Kunsthochschule Halle, Halle, Germany.
- CBK, Amsterdam, the Netherlands.
- Cairo Video Festival, Egypt.
- Center of Contemporary Art Znaki Czasu, Torun, Poland.
- Centre for Contemporary Art, Milano, Italy.
- Channels Festival: International Biennial of Video Art, Melbourne, Australia.
- Chao Art Center, Beijing, China.
- Chicago Underground Film Festival, Logan Theatre, Chicago, USA.
- Cinema CITY 46, Bremen, Germany.
- Cinema Ghamar film initiative, Wadi Rum, Jordan.
- Cinema Nova, Brussels, Belgium
- Cinema of the Dam'd, Amsterdam, the Netherlands.
- Cinemateca de Bogotá, Colombia.
- Close-Up Film Centre, London, UK.
- Courtisane festival, Gent, Belgium.
- Creative Coding Utrecht, the Netherlands.
- Crypt of San Sepolcro, Milano, Italy.
- Crystal Bridges Museum of American Art, Bentonville, AR, USA.
- De School, Amsterdam, the Netherlands.
- Doc Alliance Films.
- Dongyuan 1981, Chongqing, China.
- EMAF, European Media Art Festival, Osnabruck, Germany.
- EXiS Festival, Seoul, South Korea.
- FC Hyena, Amsterdam, the Netherlands.
- FITZ! Figurentheater, Stuttgart, Germany.
- FIVAcc: International Videoarte Festival of Cultivamos Cultura, São Luis, Portugal.
- FRIS Westrand, Dilbeek, Belgium.

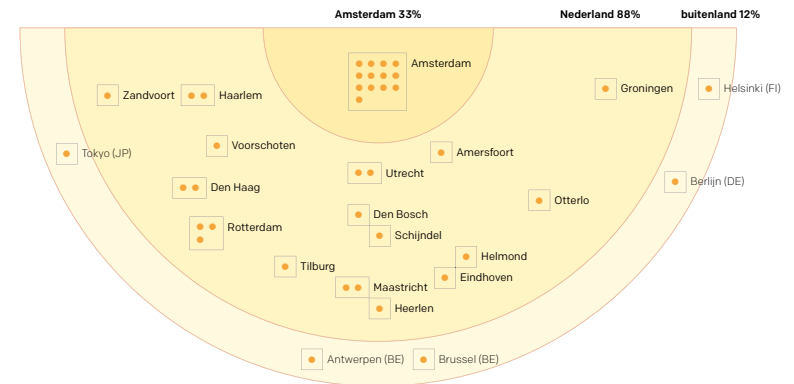
- Fabulous Festival of Fringe Film, Durham , Ontario, Canada.
- Festival Transcinema, Lima, Peru
- Festival of Tolerance, Zagreb.
- Film & Media Festival, Filmhuis Alkmaar, the Netherlands.
- Gajwa Art Day, Seoul, South-Korea.
- Go Short International Short Film Festival, Nijmegen, Nederland.
- Hamburger Bahnhof Museum für Gegenwart, Berlin.
- Het Bos, Antwerpen, Belgium.
- Het HEM, Zaandam, the Netherlands.
- Hong Kong Arts Centre Louis Koo Cinema, Hong Kong.
- Huis De Pinto, Amsterdam, the Netherlands.
- IFFR & Art Rotterdam, Insight at Central Station Rotterdam, the Netherlands.
- IFFR Rotterdam, Rotterdam, the Netherlands.
- IMPAKT, Utrecht, the Netherlands.
- Imagine Science Film Festival, New York City, USA.
- Impakt Mini-Festival, Het Huis Utrecht, the Netherlands.
- InScience, International Science Film Festival Nijmegen, the Netherlands.
- Into The Great Wide Open, Vlieland, the Netherlands.
- Ji.hlava International Documentary Film Festival, Czech Republic.
- Jonah Bokaer Arts Foundation, New York, USA.
- K11 Art Foundation, China.
- Karlovy Vary International Film Festival, Czech Republic.
- Kino Rex, Bern Switzerland.
- Kriterion, Amsterdam, the Netherlands.
- Kunsthal KAdE, Amersfoort, the Netherlands.
- Kunsthalle bremen, Germany.
- Kunstmuseum Ravensburg, Germany.
- Kunstmuseum Stuttgart, Germany.
- LIMA, Amsterdam, the Netherlands.
- LWL, Münster, Germany.
- Lumiere Cinema, Maastricht, the Netherlands.
- MIEFF Moscow International Experimental Film Festival, Russia.
- Martin Gropius Bau, Berlin, Germany.
- Media Kunst Festival Arnhem, Filmtheater FOCUS, Arnhem, the Netherlands.
- Milano Film Festival, Milan, Italy.
- Museum Catharijneconvent, Utrecht, the Netherlands.
- Museum Hilversum, the Netherlands.
- Museum Volkenkunde Leiden, the Netherlands.
- Museum of Contemporary Art, Belgrade, Serbia.
- Museum of Museum of Contemporary Art Chicago, USA.
- NEMAF, the 19th Seoul International NewMedia Festival, Seoul, South Korea.

- Nederlands Film Festival, Utrecht, the Netherlands.
- Nirox Foundation Trust, Mogale City, South Africa.
- Nuremberg International Human Rights Film Festival, Germany, Oct 2-9 2019
- Oberhausen Short Film Festival, Oberhausen, Germany.
- PLOKTA, LAB111, Amsterdam, the Netherlands.
- Pleinbioscoop Museumplein, Rotterdam, the Netherlands.
- Public Library Casa de las Conchas, Salamanca, Spain.
- RIGA INTERNATIONAL FILM FESTIVAL, Latvia.
- Roots Festival, Filmhuis Den Haag, the Netherlands.
- SESI Gallery of Art, Sao Paulo, Brazil.
- Screening Film Festival 4 Elements, Bratislava, Slovak Republic.
- Sheffield Doc/Fest, Sheffield, UK.
- Simultan Festival, Timisoara, Romania.
- Spazio Menomale, Bologna, Italy.
- Stuttgarter Filmwinter, Stuttgart Germany.
- Syros International Film Festival, Syros, Greece.
- The Grey Space in the Middle, Den Haag, the Netherlands.
- The Jerusalem Biennale, Israel.
- Tromsø International Film Festival, Tromsø, Norway.
- Tàpies Foundation, Barcelona, Spain.
- VANDENHOVE Centrum, Gent, Belgium.
- VIDEONALE.17, Bonn, Germany.
- VIS Vienna Shorts, Vienna, Austria.
- Variscoop, De Jungle, Amsterdam, the Netherlands.
- Verhalenhuis Belvédère, Rotterdam, the Netherlands.
- Videoex Festival, Zurich, Switzerland.
- Videomedeja, Museum of Contemporary Art of Vojvodina, Novi Sad, Serbia.
- Vladivostok International Film Festival, Russia.
- Walker Art Center, Minneapolis USA.
- We Are Public-Front Row Festival, Amsterdam, the Netherlands.
- West Wednesdays, Tetterode, Amsterdam, the Netherlands.
- Wild Grammar, Tijuana and Oaxaca, Mexico.
- XV Panorama Internacional Coisa de Cinema, Salvador, Bahia.
- Zeche Zollverein, Essen, Germany.
- Zentrum Paul Klee, Bern, Switzerland.
- iNovuss (technological creativity and innovative business festival, Riga, Latvia).

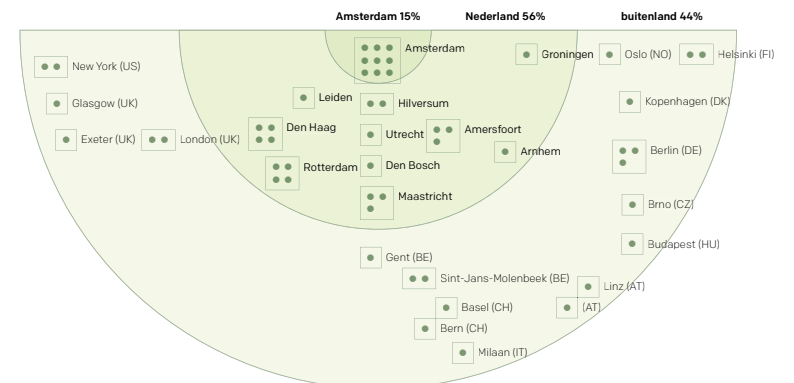
Distributie werken kunstenaars LIMA, periode 2017-2019.

Conservering klanten en partners van LIMA, periode 2017-2019.

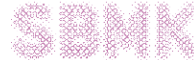
Partners kennisoverdracht/educatie van LIMA, periode 2017-2019.

FONDSEN

 <p>amsterdamse fonds voor de kunst</p>	 <p>mondriaan fonds</p>	<p>stimuleringsfonds creatieve industrie</p>	 <p>PRINS BERNHARD CULTUURFONDS De kunst van het geven</p>
<p>stichting Pliemeijer Fonds</p>	 <p>Supporting independent funding by ARTS COUNCIL ENGLAND</p>	 <p>Arts & Humanities Research Council</p>	

CONSERVERINGSPARTNERS

 <p>NCDD NATIONALE COALITIE DIGITALE DUURZAAMHEID</p>	 <p>den Kenniscentrum Digitaal Erfgoed</p>	<p>Documenting Digital Art</p>	 <p>STEDELIJK MUSEUM AMSTERDAM</p>
 <p>eye</p>	 <p>MEET AT FRANS HALS MUSEUM HAARLEM</p>	<p>frame visual art Finland</p>	 <p>UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM</p>
 <p>GAMA GATEWAY TO ARCHIVES OF MEDIA ART</p>	 <p>IMAL INSTITUTE FOR MEDIA AND ARTS TECHNOLOGY</p>	 <p>INCA</p>	 <p>PACKED</p>
 <p>Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap</p>	 <p>netwerk digitaal erfgoed</p>	<p>RHIZOME</p>	 <p>atria Kennisnetwerk voor Roma-organisaties en Vrouwengeschiedenis</p>
 <p>TATE</p>	 <p>nacca NEW APPROACHES IN THE CONSERVATION OF CONTEMPORARY ART</p>	 <p>SBMK</p>	<p>VAN ABBE MUSEUM</p>